

İKV BİLGİ NOTU

AB 2024 Hukukun Üstünlüğü Raporu'nu Yayımladı

Hatice Zeynep Şen, İKV Uzman Yardımcısı

Hukukun Üstünlüğü Raporları

AB 2020 yılından bu yana üye ülkeler ve Birlik'in bir bütün olarak karşılaştığı zorlukları tespit etmek, önlemek ve ele almak amacıyla hazırladığı yıllık Hukukun Üstünlüğü Raporlarının beşincisi olan 2024 yılı raporunu yayımladı. Komisyon tarafından hazırlanan rapor, tüm üye ülkeler ve son raporda dahil edilen dört genişleme ülkesindeki hukukun üstünlüğü gelişmelerini kapsamlı bir şekilde ele alıyor. Rapor aynı zamanda Avrupa demokrasilerinin dayanıklılığına, AB'de karşılıklı güvene, tek pazarın iyileştirilmesine katkıda bulunuyor ve rekabet ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik eden bir ortama da fayda sağlıyor. Komisyon 2020 yılından bu yana yayımlanan raporun, pozitif reformlar için bir itici güç haline geldiğini ifade ederek, 2023 yılında yayımlanan önerilerin üçte ikisi (%68)'nin kısmen veya tamamen ele alındığını belirtti.¹ Bazı ülkeler hakkında endişelerin devam ettiğini ifade eden Komisyon, bu yılki raporda bu endişelere öneriler bölümünde değiniyor. Raporda genişleme ülkeleri için öneri bulunmuyor çünkü bu ülkelere yönelik öneriler yalnızca yıllık Genişleme Paketi bağlamında yayımlanıyor. Bu yılki rapor ilk kez, Arnavutluk, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'daki gelişmelerle ilgili dört ülke bölümü de içeriyor.² Komisyon bu genişleme ülkelerinin Hukukun Üstünlüğü Raporuna dahil etmenin, reform çabalarını destekleyeceklerine, katılım sürecinde daha fazla ilerleme kaydetmelerine ve gelecekte bir üye ülke olarak hukukun üstünlüğü konusundaki çalışmalarının devamına hazırlanmalarına yardımcı olacağını ifade ediyor. Raporun beşinci baskısı da 2022'de uygulamaya konulan bir pratik olan tüm üye ülkeler için belirli öneriler sunuyor. Ayrıca 2023 yılında yapılan öneriler ile ilgili üye ülkelerin kaydettiği ilerlemeleri de analiz ediyor. Rapor dört temel konuyu kapsıyor: ulusal adalet sistemleri, yolsuzlukla mücadele çerçeveleri, medya özgürlüğü ve çoğulculuk ve diğer kurumsal denge ve denetimler. Komisyon her bir önerinin çeşitli alt bölümlerinde kaydedilen ilerlemelere bağlı olarak, gelişmeler hakkındaki değerlendirmesini şu kategorilere göre yapıyor: ilerleme yok, biraz ilerleme, önemli ilerleme ve tam uygulama (*no progress, some progress, significant progress and full implementation*).

---

¹ European Commission, "Rule of Law Report 2024: with the 5th edition, the EU is better equipped to face rule of law challenges", 24 Temmuz 2024, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3864

² European Commission, "2024 Rule of law report- Communication and country chapters", 24 Temmuz 2024, https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en

2024 Raporuna Göre AB Ülkelerinde Durum

Belçika

Adalet sistemi için yeterli insan ve mali kaynak sağlama ve parlamento ve hükümet yetkililerini kapsayan lobicilik konusunda yasal reformun tamamlanması konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi. Resmî belgelere erişim çerçevesinin güçlendirilmesi özellikle Avrupa standartları dikkate alınarak geliştirildi. Parlamento üyelerine yönelik hediye ve menfaatlara ilişkin kurallar da dahil olmak üzere dürüstlük çerçevesini güçlendirme konusunda ilerleme olmadı.

Bulgaristan

Yargıların uzun dönemli atamalarında, Yüksek Yargı Kurulu Teftiş Kurulunun işleyişini iyileştirmeyi ve siyasi etki riskinden kaçınmayı amaçlayan yasal değişikliklerin hazırlanmasında ilerlemeler kaydedildi. Yargıtay Başkanlığı'nın yapısının uyarlanması konusundaki öneriler tam olarak yerine getirildi. Medya ajansları gibi araçlar aracılığıyla sağlanan devlet reklamlarının dağıtımında şeffaflığın artırılmasına yönelik adımlar atıldı. Üst düzey yolsuzluk davalarının soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin iyileştirilmesi, Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu'nun kurumsal reformlarının yapılması, üst düzey yürütme işlevlerinin dürüstlüğünün iyileştirilmesi ve yaptırım mekanizması sağlanması konularında ise ilerleme gözlemlenmedi.

Çek Cumhuriyeti

Savcılık teşkilatı reformlarının devam etmesi, yüksek düzeyli yolsuzluk soruşturmalarının yargılama sürelerinin azaltılması ve sürecin bağımsızlığının sağlanması, medyanın bağımsız yönetimini geliştirmek için kuralların ve mekanizmaların güçlendirilmesi alanlarında ilerlemeler kaydedildi. Ancak medya mülkiyeti konusundaki şeffaflığa ilişkin reformlar konusunda yeni adım atılmadı. BM Paris İlkeleri dikkate alınarak Ulusal İnsan Hakları Kurumu kurulmasına yönelik yasal değişikliklerin ilerletilmesinde de bazı ilerlemeler gözlemlendi.

Danimarka

Adalet sistemi için yeterli insan ve mali kaynak sağlama konusundaki öneriler tamamen uygulandı. Ulusal ve yerel düzeyde yolsuzlukla ilgili suçların soruşturulması ve kovuşturulmasına ilişkin verilerin toplanması konusunda belirgin, resmî belgelere erişim için Kamu İdari Belgelerine Erişim Yasası'nın reformunda ise bazı ilerlemeler kaydedildi. Lobi faaliyetleri ve üst düzey yöneticilerin mal beyanlarına ilişkin yeterli kontrollerin sağlanması konusunda ilerleme sağlanamadı.

Almanya

Adalet sistemi için yeterli kaynakların sağlanması, belirli yasa metinlerini etkilemek ve bunlara katkıda bulunmak isteyen tüm çıkar temsilcilerinin izlenmesi ve takip edilmesini sağlamak için bir "yasama ayak izi" getirme çalışmalarına devam edilmesi, üst düzey kamu

görevlilerinin istihdamları konusundaki düzenlemeler hakkında ilerlemeler kaydedildi. Basının bilgi edinme hakkı için yasal temel oluşturma planı ve sivil toplum örgütlerinin fonları hakkındaki düzenlemeler için yeni ilerlemeler kaydedilmedi.

Estonya

Çıkar çatışmasına ilişkin yönergelerin bir yaptırım mekanizmasına tabi tutulmasının sağlanması ve Avrupa standartlarında bilgiye erişim alanlarında ilerlemeler kaydedildi. Mahkemeler İdaresi Konseyi'nin reformuna yönelik çabalara devam edilmesi gerekli olduğu belirtildi.

İrlanda

Yargıların atanması ve terfi edilmelerine ilişkin reformun sağlanmasında, adalete etkili erişim için dava masraflarını azaltma çalışmalarında ilerlemeler kaydedildi. Lobicilik konusundaki tavsiyeler tam olarak uygulanmış, mevcut etik çerçevenin güçlendirilmesi konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi, ancak varlık beyanları sisteminin güçlendirilmesi ve dijitalleştirilmesi konusunda ilerleme kaydedilemedi. Gazetecileri korumak için mesleki ortamı iyileştirmek amacıyla Hakaret Yasası'nın (*Defamation Act*) reformunda önemli adımlar atıldı. Seçim Yasası reformunun bir parçası olarak sivil toplum örgütlerinin finansmana erişimiyle ilgili hukuki engellerin giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması konusunda bazı ek ilerlemeler de gözlemlendi.

Yunanistan

Üst düzey yargı atamalarına ilişkin tavsiyeler Avrupa standartları dikkate alınarak tam olarak uygulandı. Yolsuzluk davalarında sağlam bir kovuşturma ve kesin karar sicili oluşturmaya yönelik çabalar konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi. Gazetecilerin korunmasına ilişkin olarak, özellikle gazetecilere karşı açılan kötü niyetli davalar ve güvenlikleri konusunda bazı önemli adımlar atıldı. Sivil toplum örgütleri için mevcut kayıt sisteminin değerlendirilmesine yönelik daha fazla adım atılması konusunda da ek ilerlemeler sağlandı.

İspanya

Başsavcılık tüzüğü'nün güçlendirilmesi, Yargı Konseyinin yenilenmesi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun reformu, üst düzey yolsuzluk davalarında soruşturma ve kovuşturmaların uzunluğuyla ilgili zorluklar konusunda ilerlemeler kaydedildi. Ancak lobicilikle ilgili mevzuatın kabul edilmesi konusunda daha fazla adım atılmadı. Üst düzey yöneticilerin mal varlığı beyanları kurallarının güçlendirilmesi, Resmi Sırların Korunması Hakkında Kanun'un Avrupa resmî belgelere erişim standartlarını dikkate alarak revize edilmesi ve bilgiye erişimin böylece güçlendirilmesi konusunda ilerleme kaydedilmedi.

Fransa

Hukuk ve ceza mahkemeleri yargılamalarında tamamen dijitalleşmeyi amaçlayan projelerin tamamlanması, adalet sistemi için yeterli insan kaynaklarının sağlanması,

lobicilik faaliyetlerine ilişkin kuralların tüm ilgili aktörlere tutarlı bir şekilde uygulanması konusunda ilerlemeler kaydedildi. Ancak medya sahipliğinin şeffaflığını artırmaya yönelik çabalarda ilerleme sağlanamadı.

Hırvatistan

Hakimlerin, savcılarının ve yargı personelinin ücretlendirilmesine yönelik yapısal çabalar, lobicilik alanında kapsamlı bir mevzuatın kabul edilmesi, yolsuzluk suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında verimliliğin artırılması konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi, ancak Yolsuzlukla Mücadele Stratejisinde belirtilen revizyonlar konusunda ilerleme kaydedilmedi. Yerel ve bölgesel medya için kamu ihale prosedürünün iyileştirilmesi ve denetim önlemleri oluşturarak devlet reklamlarının adil ve şeffaf bir şekilde dağıtılması için çerçevenin güçlendirilmesi konusunda ilerleme kaydedilmedi.

İtalya

Ceza mahkemeleri ve savcılık ofisleri için dijitalleşme düzeyini daha da iyileştirme çabalarına devam etme konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi ancak işlevsel bir lobicilik kaydı oluşturmak için lobicilik düzenlemesinin benimsenmesi konusunda hiçbir ilerleme kaydedilmedi. Bağışların siyasi vakıflar ve dernekler aracılığıyla yönlendirilmesi uygulamasının etkili ve hızlı bir şekilde ele alınması ve parti ve kampanya finansmanı bilgileri için tek bir elektronik kayıt getirilmesi konusunda da hiçbir adım atılmadı. Gazetecilerin korunmasına ilişkin Avrupa standartları dikkate alınarak, hakaret, mesleki sırların ve gazetecilik kaynaklarının korunması konusunda reform ve güvencelerin getirilmesine yönelik yasal sürecin devam ettirilmesi konusunda da ilerleme kaydedilmezken, BM Paris İlkeleri'ni dikkate alarak Ulusal İnsan Hakları Kurumu kurma çabalarına devam etme konusunda da bir adım atılmadı.

GKRY

Savcılık Servisinin bağımsızlığını ve hesap verebilirliğini güçlendirme, Yolsuzlukla Mücadele Bağımsız Otoritesinin yetkilerini etkili bir şekilde yerine getirmek için gereken kaynaklara sahip olmasını sağlama, mal beyanında çeşitli kurallar, medyanın bağımsız yönetimini güçlendirme sürecinde ilerleme, yasama sürecinin iyileştirilmesi alanlarında ilerlemeler kaydedildi. Ancak devlet ve kamuya ait şirketler tarafından reklam harcamalarının adil ve şeffaf bir şekilde dağıtılmasını sağlamak için bir mevzuatın kabul edilmesi konusunda hiçbir ilerleme kaydedilmedi.

Letonya

Yüksek Mahkeme yargıçlarının atanmasında haksız siyasi etkiye karşı yeterli güvenceleri sağlamak için önlemler alma konusunda ilerleme kaydedilmezken, lobicilikle ilgili mevzuatın etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak konusunda bazı ek ilerlemeler kaydedildi.

Litvanya

Hukuki yardım sisteminin reformu, Yüksek Mahkeme'ye yapılan atamaların şeffaflığının iyileştirilmesi, adalet sistemine ve Parlamento Ombudsmanları Ofisi'nin işleyişine yeterli kaynak sağlama çabalarında önemli ilerlemeler kaydedildi.

Lüksemburg

Hukuki yardımın daha erişilebilir hale getirilmesine ilişkin reformun benimsemesine devam etme önerisi tam olarak uygulandı. Parlamentoda lobi faaliyetleri ve şeffaflık sicilinin işleyişine ilişkin yeni mevzuatın uygulanmasında önemli ilerlemeler kaydedildi ancak usul ve esaslarda belirtilen şeffaflık gerekliliklerini karşıladığından emin olma konusunda adım atılmadı. Resmî belgelere erişim standartlarının geliştirilmesi ve kamuoyu istişarelerine daha geniş katılım olanakları sağlayarak yasama karar alma sürecini iyileştirme konusunda da bazı ilerlemeler kaydedildi.

Macaristan

Alt dereceli mahkemelerde dava dağıtım sistemlerinin şeffaflığı, lobi faaliyetlerinde kapsamlı reformlar ve varlık beyanları sistemini daha da iyileştirme, üst düzey yolsuzluk davaları için nitelikli bir soruşturma ve kovuşturma, medya düzenleyicilerinin işlevsel bağımsızlığını artıracak mekanizmaların getirilmesi, kamu medyasının bağımsız yönetimini ve editoryal bağımsızlığını artıracak kuralları ve mekanizmaları güçlendirme, devlet ve kamuya ait şirketler tarafından reklam harcamalarının adil ve şeffaf bir şekilde dağıtılmasını sağlayacak mevzuatın kabul edilmesi ve sivil toplum örgütlerini etkileyen engellerin kaldırılması alanlarında ilerleme kaydedilmedi.

Malta

Yargı atamaları ve yargılama uzunluklarının azaltılması, yolsuzluk davalarının soruşturmalarının uzunluğu gibi konularda bazı ilerlemeler kaydedildi ancak kesin kararlar için sağlıklı bir sicilinin oluşturulması konusunda hiçbir ilerleme kaydedilmedi. Gazetecilerin çalışma ortamını iyileştirmek için yasal ve diğer güvencelerin benimsenmesi konusunda adımlar atılırken, gazetecilerin korunması, resmî belgelere erişimin standartlarının yükseltilmesi, kamu medyasının bağımsızlığını güçlendirme konusunda bir adım gözlenmedi. Ulusal İnsan Hakları Kurumunun kurulması konusunda henüz bir ilerleme görülmezken, yasama sürecine kamu katılımında bazı ilerlemeler görüldü ancak resmi bir çerçeve oluşturulmadı.

Hollanda

Adalet sisteminin dijitalleşme düzeyini iyileştirme çabalarında, hükümet ve parlamento üyeleri için lobi faaliyetlerinde daha sıkı şeffaflık kurallarının oluşturulmasında ve tüm ilgili devlet yetkililerini içeren çocuk bakımı ödenekleri meselesinin kapsamlı bir şekilde takip edilmesi konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi.

Avusturya

Yargı atamaları ve mahkeme başkanlarının seçimi, savcılığın bağımsızlığı ve özerkliği, bağımsız bir Federal Savcılık Bürosu kurma reformunu ilerletme, milletvekilleri için mal varlıkları ve çıkarlarının beyanı konusunda etkili kuralların getirilmesi, lobicilik çerçevesini güçlendirmek için mevzuat kabul edilmesi alanlarında ilerleme kaydedilmedi. Kamu otoriteleri tarafından her düzeyde devlet reklamlarının dağıtımına ilişkin çerçevenin reformu için yeni adımlar atıldı. Resmî belgelere erişim konusundaki reformun ilerlemesine ilişkin tavsiye tam olarak uygulandı.

Polonya

Savcılığın işlevsel bağımsızlığı ve etkili soruşturma ve kovuşturmaların sağlanması için yeni adımlar atıldı. Üst düzey yöneticiler için geniş kapsamlı dokunulmazlıkların ele alınması ve yolsuzluk davalarının sicili ile ilgili mevzuata dokunulmazlık maddelerinin getirilmesinden kaçınılması konusunda henüz ilerleme kaydedilmedi. Medya kuruluşlarına faaliyet lisansı verilmesinde adil, şeffaf ve ayrımcılık içermeyen prosedürlere uyulması ve kamu medyasının bağımsızlığının güçlendirilmesi konusunda yeni adımlar atıldı. Yüksek Sayıştay'ın etkili işleyişi için verilen acil üye atanması tavsiyesi tam olarak uygulandı. Sivil toplumun faaliyet gösterdiği çerçevenin iyileştirilmesinde önemli ilerlemeler kaydedilirken, Ombudsman ile ilgili çabaların sürdürülmesi tavsiyesi tam olarak uygulandı. Lobicilik kurallarının getirilmesiyle mevcut dürüstlük kurallarının güçlendirilmesi konusunda adım atılmadı ancak kamu görevlileri ile milletvekillerinin mal varlığı beyanları için çevrimiçi sistemin standartlaştırılması konusunda bazı ilerlemeler sağlandı.

Portekiz

Adalet sisteminde yeterli insan kaynaklarının sağlanması, davaların dağıtımının şeffaflığının güçlendirilmesi, yolsuzluğu önlemek, soruşturmak ve kovuşturmak için yeterli kaynakların sağlanmaya devam edilmesi, Şeffaflık Kurumu tarafından mal beyanlarının etkili bir şekilde izlenmesi ve doğrulanmasının sağlanması ve yasa yapımının şeffaflığını artırmaya yönelik reformların tamamlanması konusunda ilerlemeler kaydedildi.

Romanya

Venedik Adalet Yasaları Komisyonu'nun görüşündeki önerileri dikkate almak için başlatılan sürecin tamamlanması konusunda adımlar atıldı. Adalet sistemi için yeterli kaynakların sağlanması, yargıda cezai suçların soruşturulması ve kovuşturulması konusunda kalan endişeleri gidermek için, özellikle operasyonel düzeyde önlemler alınması konusunda ilerlemeler kaydedildi. Milletvekilleri için lobi faaliyetlerine ilişkin kuralların getirilmesi, kamu medyasının bağımsızlığının güçlendirilmesi ve mevzuat kabulünden önce etkili kamuoyu istişarelerinin sağlanması alanlarında hiçbir ilerleme kaydedilmedi. BM Paris İlkeleri dikkate alınarak Ulusal İnsan Hakları Kurumunun akreditasyonunu alma konusunda bazı ilerlemeler gözlemlendi.

Slovenya

Parlamento soruşturmalarında yargıçlar ve savcılarının bağımsızlığı için yeterli güvenceler sağlama, adalet sistemi için yeterli kaynakların temini ve yargıçlar ve savcılarının ücretlerinin artırılmasına yönelik önlemler alma konusunda bazı ilerlemeler kaydedildi. Yolsuzlukla mücadelede somut önlemler alındığı gözlemlenirken, soruşturmalar konusunda da çabaların arttığı kaydedildi. Gazetecilerin, özellikle çevrimiçi ortamda korunmasına ilişkin yeni önlemler alındığı da gözlemlendi.

Slovakya

Yargı bağımsızlığı ve yargıçların güvenceleri, lobicilik faaliyetleri, mal varlığı beyanları, kolluk kuvvetleri arasındaki koordinasyonu iyileştirme, kovuşturma kararlarında nesnelliğin sağlanması, medya bağımsızlığına ilişkin standartların sağlanması ve yasa yapma sürecinde etkili kamuoyu danışmanlığı ve paydaş katılımının sağlanması konusunda ilerleme kaydedilmedi. Yalnızca gazetecilerin fiziksel güvenliğini sağlama ve çalışma ortamını iyileştirme alanlarında yasal ve diğer güvenceleri oluşturmak için adımlar atıldığı gözlemlendi.

Finlandiya

Mahkeme sisteminin değerlendirilmesi ve yargıç atamaları konusunda adımlar atıldı ancak bakanlar ve üst düzey yürütme işleriyle görevlendirilen diğer kişiler için geçerli olan dürüstlük ve hesap verebilirlik çerçevesinin güçlendirilmesi konusunda ilerleme kaydedilmedi. Resmî belgelere etkili ve daha geniş bir erişim sağlamak amacıyla Hükümet Faaliyetlerinin Açıklığı Yasası'nın reformunda ilerleme konusunda yeni adımlar atıldı ancak etki ticaretiyle ilgili mevzuatın kabul edilmesi konusunda daha fazla ilerleme kaydedilmedi.

İsveç

Yargı bağımsızlığına ilişkin meslekten olmayan hâkimlerin adaylık sisteminin bağımsızlıklarını güvence altına alması konusunda ilerleme sağlanamadı. Hükümetteki üst düzey yönetici işlevlerini kapsayan lobicilik sektörüne geçiş ile ilgili kuralların kapsamı, etkisi ve uygulanmasına ilişkin değerlendirmeler tam olarak uygulandı. Dış kaynaklı rüşvetle mücadelenin güçlendirilmesi, sivil toplum örgütlerinin finansmanı ve işleyişine ilişkin yasal çerçevede devam eden reformların sivil toplumu etkilememesi alanlarındaki çabalarda ilerlemeler kaydedildi.³

Sonraki Adımlar

Komisyon, hukukun üstünlüğü raporları sayesinde hem kapsamlı bir analiz ve değerlendirme sunuyor hem de ülkelere bu alanda iyileştirmeler yapmaları için somut öneriler ve tavsiyelerde bulunuyor. Bu reformlar ve politikalar yoluyla Komisyon, AB

³ European Commission, "2024 Rule of Law Report, The rule of law situation in the European Union" 24 Temmuz 2024, https://commission.europa.eu/document/download/40d0f293-3047-4242-8c08-5101b8c09ff7_en?filename=4_1_58125_comm_recomm_en.pdf

genelinde hukukun üstünlüğünü güçlendirmeye ve AB genelinde ortak standartlar oluşturmaya ve geliştirmeye yardımcı oluyor. Komisyon hem AB kurumlarını hem de ulusal parlamentoları, sivil toplumu ve diğer kilit paydaşları, vatandaşların da katılımıyla hukukun üstünlüğü konusunda ulusal ve Avrupa düzeyinde diyalogu sürdürmeye davet ediyor. Ayrıca, raporda tespit edilen sorunların çözülmesi ve tavsiyelerin uygulanabilmesi için de üye ve genişleme ülkelerine destek vermeye hazır olduğunu da vurguluyor.

Komisyon Başkanı von der Leyen'in 2024-2029 Siyasi Rehberi'nde belirttiği gibi, Komisyon, izleme ve raporlama süreçlerini iyileştirmeye ve önerilerin uygulanmasını takip ederek denge ve denetimleri güçlendirmeye devam edecek. Ek olarak Komisyon raporun Avrupa genelindeki tüm konuları ele almasını sağlamak amacıyla rapora Tek Pazar boyutunun da ekleneceğini belirtti. Genişleme ülkeleri için Komisyon, genişlemeye ilişkin bir sonraki yıllık raporları da dahil olmak üzere belirlenen sorunları takip etmeye devam edeceğini bildirirken, diğer genişleme ülkelerinin ise hazır olduklarında Hukukun Üstünlüğü Raporuna dahil edileceklerini de duyurdu.⁴

---

⁴ European Commission, "Rule of Law Report 2024: with the 5th edition, the EU is better equipped to face rule of law challenges", 24 Temmuz 2024, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3864